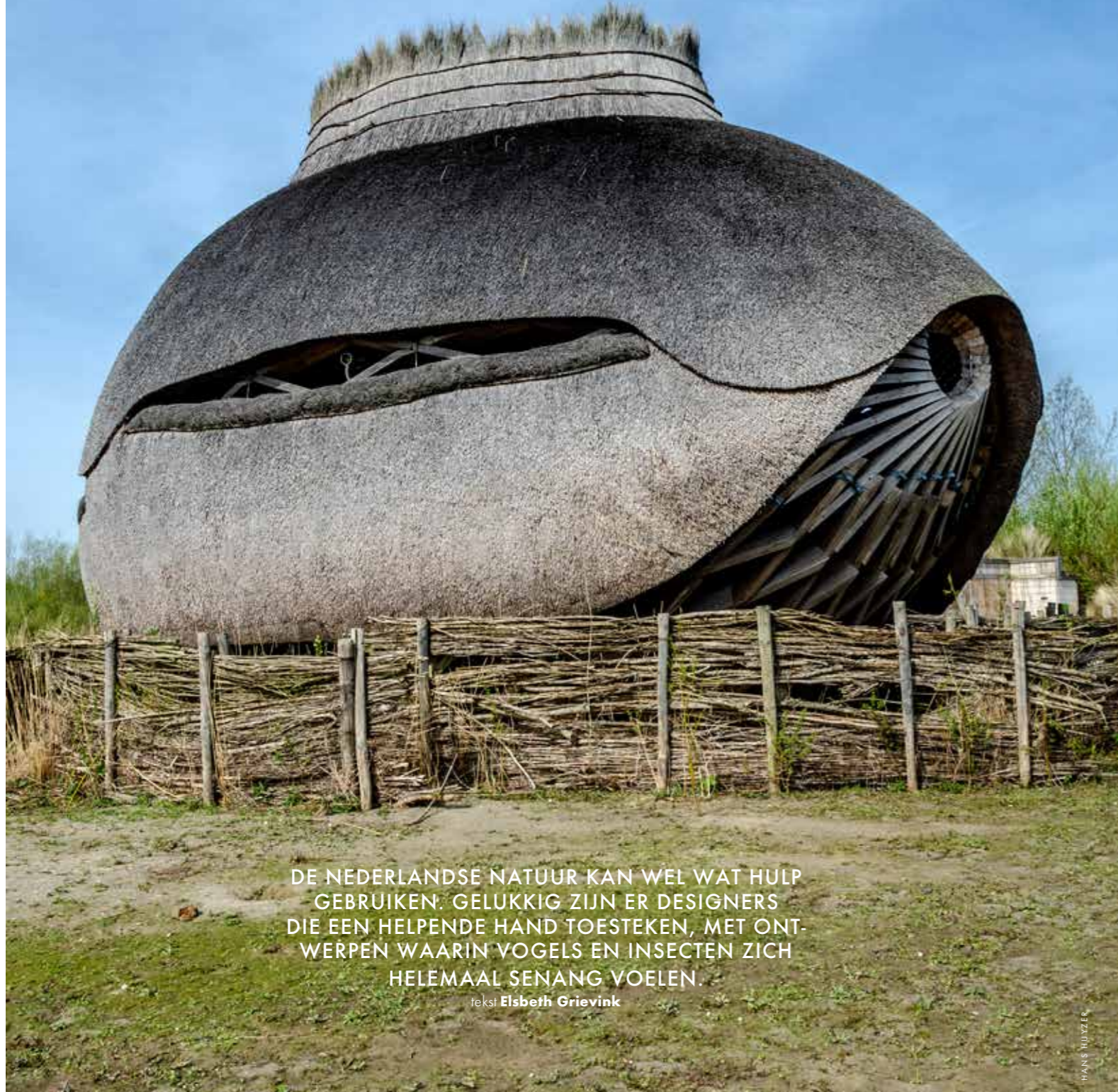

The birds and the *bees*

DE NEDERLANDSE NATUUR KAN WEL WAT HULP GEBRUIKEN. GELUKKIG ZIJN ER DESIGNERS DIE EEN HELPENDE HAND TOESTEKEN, MET ONTWERPEN WAARIN VOGELS EN INSECTEN ZICH HELEMAAL SENANG VOELEN.

tekst **Elsbeth Grievink**

HANS HUYZER

Links
Architect Thomas Rau
Onder
Vogelobservatorium Tij

RAU *Architects*

IN DE SCHEELHOEK, EEN VOGEL-BROEDGEBIED AAN DE RAND VAN HET HARINGVLIET BIJ STELLENDAM, BOUWDE RAU ARCHITECTS TIJ. HET IS EEN VOGELOBSERVATORIUM GEÏNSPIREERD DOOR EEN VOGELEI.

Wat voor gebied is de Scheelhoek?

Architect Thomas Rau: 'Een bijzonder gebied, naast de waterkering. Zoet en zout water werden hier lange tijd gescheiden gehouden, maar worden nu toch weer gemengd. Hierdoor verandert het ecosysteem. Het gebied is kwetsbaar. Bij het ontwerp van het vogelobservatorium hebben we die kwetsbaarheid als uitgangspunt genomen. Met onze constructie wilden we zo min mogelijk verstoren of aantasten. Het moest een verlengstuk van de natuur worden.'

Hoe hebben jullie dat aangepakt?

'Het ei van de grote stern, dé vogel van dit gebied, werd ons uitgangspunt. Maar we hebben vooral ook nagedacht over hoe we wilden bouwen. We wilden zo min mogelijk zwaar gereedschap op die plek hebben. Daarom hebben we samengewerkt met een bedrijf in Helsinki, dat driedimensionale constructies kan vertalen naar een zaagschema. Zij hebben voor ons 400 onderdelen gezaagd, die wij op de locatie als een bouwpakket in elkaar konden schroeven.'

Welke materialen kozen jullie?

'We hebben riet gebruikt van de rietvelden uit de omgeving. En twee soorten hout voor de constructie: grenen aan de bovenkant en accoya aan de onderkant. Accoya kan beter tegen water, want dat staat hier soms hoog. Dan kun je het observatorium niet bereiken. Dat vind ik mooi, dat de natuur soms zegt: beste mens, vandaag even niet. We moeten veel meer leren dat we ons hele zijn danken aan wetmatigheden van de natuur.'

Het gebouw kan ook weer uit elkaar?

'Ja, bij RAU zien we de toenemende schaarste aan grondstoffen als een van de grootste uitdagingen. Dus bouwen we gebouwen die uit elkaar kunnen, zodat je de materialen opnieuw kunt gebruiken.'

Wat vindt de stern zelf van het observatorium?

'Hopelijk niet zoveel. We hebben het zo ontworpen dat de vogels geen last hebben van de mensen die naar hen kijken. Daarom hebben we die kijkgleuven gemaakt. Waar ze wél profijt van hebben, is van de gang die naar het observatorium leidt. Die hebben we rechts en links aangevuld met schelpen, zand en nestkastjes. Ideale omstandigheden om te broeden.' rau.eu

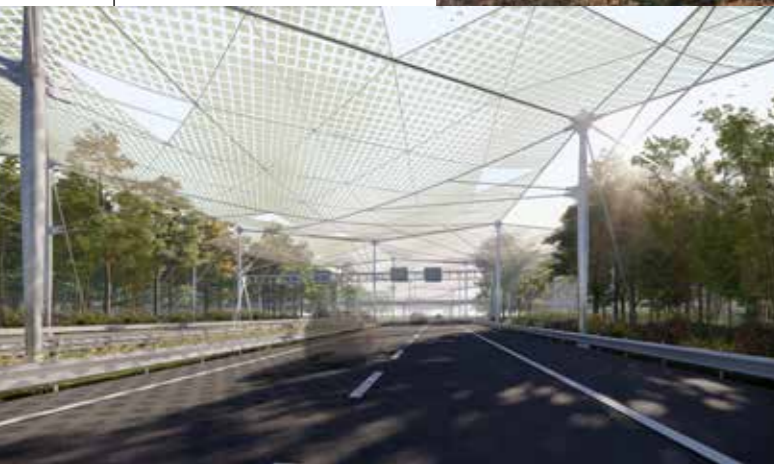
'Ik vind het mooi als de natuur zegt: beste mens, vandaag even niet'

HANS HUYZER

The Butterfly Effect is een samenwerking tussen Solarix, VenhoevenCS en DS Landschapsarchitecten

Rechtsonder Solarix

Solarix

Reinier Bosch en Marloes van Heteren vormen samen solardesignbureau Solarix. Hun nieuwste project, *The Butterfly Effect*, wekt energie op én helpt insecten van A naar B.

Wat is jullie achtergrond?

Reinier: 'We zijn gespecialiseerd in solar design. Zelf kom ik uit de designhoek. Ik ben afgestudeerd aan de Design Academy Eindhoven en heb een tijdlang sculpturale objecten gemaakt, waarmee ik op beurzen stond als Design Miami/Basel en de Salone del Mobile in Milaan. Geconfronteerd met de klimaatproblematiek begon ik dieper na te denken over de bijdrage die ik wilde leveren als ontwerper. Marloes had hetzelfde, maar dan vanuit de architectuur. We kwamen op het idee om door middel van de nieuwe celtechnologie gevels te ontwerpen die energie opwekken. En hoewel mensen ons in het begin voor gek verklaarden – "echt niemand gaat meer geld betalen voor een zonnepaneel" – is dat wat we al negen jaar doen.'

Wat is The Butterfly Effect?

'Een ultralicht web voor over de snelweg, dat wij samen met VenhoevenCS en DS

Landschapsarchitecten hebben ontwikkeld. Je kunt het zien als een koepel van zonnepanelen die over de snelweg gespannen wordt, waar je als automobilist onderdoor rijdt. Dit web wekt zonne-energie op en helpt vlinders en insecten in het gebied om de snelweg over te steken.'

Waarom moeten insecten een snelweg oversteken?

'De aanleiding voor dit ontwerp was een *design challenge* die door Kunstloc Brabant, Staatsbosbeheer en Het Groene Woud werd georganiseerd. Zij vroegen om een geluidswal voor de A67 ter hoogte van de Strabrechtse Heide. Wij ontdekten dat dit stuk snelweg ooit precies over de breuklijn tussen een nat en een droog natuurgebied is aangelegd. Waar toen geen rekening mee is gehouden, is dat veel insecten van nat naar droog moeten kunnen vliegen om te overleven. Als daar auto's heen en weer razen, lukt ze dat niet. Daarom hebben wij

de design challenge wat verder opgerekt. Architectenbureau VenhoevenCS heeft een ontwerp gemaakt met onze solardesign-technieken, waarmee we niet alleen energie opwekken, maar ook de insecten helpen. Daarmee vergroten we de biodiversiteit.'

Hoe weet een vlinder: ik moet over dat web heen?

'De kleurvlakken en banen in het ontwerp sturen hem de goede kant op.'

Wat ervaar je als automobilist?

'Ik denk dat het een interessante ervaring wordt. Links en rechts kun je gewoon over het landschap uitkijken, boven je hangt een semi-transparante, energie opwekkende canapé in allerlei kleuren.'

Komt The Butterfly Effect er echt?

'Als het aan ons ligt wel. Eerst in Brabant, dan op andere plekken in Nederland en wellicht wereldwijd. Het concept heeft de potentie om de wereld te veroveren.' solarix-solar.com

Studio Ossidiana

Alessandra Covini en Giovanni Bellotti vormen samen Studio Ossidiana. Ze ontwerpen dromerige, oogstrelende installaties voor tuinen en parken, met volop ruimte voor flora en fauna.

Waar kunnen we jullie van kennen?

Giovanni: 'We hebben ons bureau gevestigd in Rotterdam, maar werken internationaal. In 2019 presenteerden we tijdens de Salone del Mobile onze Paper Gardens, een serie installaties in de tuin van Villa Necchi Campiglio in Milaan, met een hoofdrol voor bloemen en zaden.'

Alessandra: 'Voor de Biënnale in Venetië ontwierpen we het Platform for Humans and Birds: een landschap dat even aantrekkelijk is voor mensen als voor vogels. Beide soorten wilden we uitnodigen tot eten, spelen en verblijven, met onder meer een speciaal door ons ontworpen duiventoren.'

Giovanni: 'Vorige zomer kon je in het Amsterdamse Vondelpark onze installatie The Bird's Palace zien. Een installatie die voor mensen niet toegankelijk was, maar een lustoord was voor vogels, met zitstokken en tal van voerbakjes. Doordat we zaden van verschillende plantensoorten in die

voerbakjes hadden gedaan en vogels die morsten en uitpoepten, kwam er volop nieuwe begroeiing op het eiland. Dat trok weer andere dieren en insecten aan.'

Zijn jullie nou kunstenaars, designers of architecten?

Giovanni: 'We zijn opgeleid als architecten, hebben elkaar ontmoet op de TU Delft, maar in ons werk laten we kunst, architectuur en natuur graag versmelten. We hebben een grote liefde voor vogels en zoeken altijd naar manieren waarop we verschillende soorten kunnen aantrekken in ons werk.'

Waar komt die liefde voor vogels vandaan?

Giovanni: 'Ik ben opgegroeid op een boerderij in Cremona, niet ver van Milaan, waar ik altijd omringd was door dieren. Ik heb als kind uilen, kraaien en eksters gered.'

Alessandra: 'Giovanni heeft eens, tijdens een romantisch diner in Rotterdam, een parkiet gered die werd aangevallen door

een bende kraaien. Deze heeft een paar maanden bij ons gewoond.'

Giovanni: 'Op dit moment delen we onze studio met Coco, een amazonepapegaai die vrij door onze studio vliegt. Tijdens de pandemie bouwden we een reeks meubelstukken voor Coco om op te spelen en te rusten.'

Ook het door jullie ontworpen kunstpaviljoen M., dat sinds kort open is in Almere, is bird friendly.

Giovanni: 'Klopt. Dit paviljoen bestaat uit drie cirkelvormige volumes: een transparante tentoonstellingsruimte, een terras en een ringvormige promenade waar je overheen kunt wandelen. Alle drie liggen ze schijnbaar gewichtloos op het water. Het idee is dat er hoe langer hoe meer planten gaan groeien en dat vogels zich nestelen rond het paviljoen. Om dat te stimuleren hebben we ook hier zitstokken in het water geplaatst.' studio-ossidiana.com

Three Floating Rooms, een kunstpaviljoen ontworpen door Ossidiana in Almere

